

SPION PENTRU ETERNITATE:

FRANK WISNER

O POVESTE TRISTĂ DE SPIONAJ
DESPRE UN OM CARE A CREZUT
CĂ POATE SCHIMBA LUMEA

GEORGE CRISTIAN MAIOR
- coordonator -

Cuprins

București 1944 – Washington 1965. O poveste tristă de spionaj despre un om care a crezut că poate schimba lumea.....	7
Nota autorului	10
1. București – ultimul bal	12
2. Magnolia State	21
3. Desprinderea	26
4. Avocați, bancheri și spioni.....	31
5. Prima misiune.....	38
6. Mai aproape de front. Istanbul.....	45
7. Datorie de onoare	53
8. București – Micul Paris	60
9. Hammerhead.....	66
10. Spion în România	74
11. Zorii Războiului Rece	82
12. Goodbye, România!.....	89
13. Printre ruine	97
14. Back in Business	103
15. Gentlemen-rankers	108
16. Între Locust Hill Farm și Sunday Night Suppers	116
17. The Mighty Wurlitzer.....	120
18. Displaced Persons Camps	126
19. Operațiuni CIA. Cu mulți bani și mai mult noroc	133
20. CIA, inamicul tuturor. Toți, inamicii CIA	142
21. Panica roșie.....	148
22. În cădere	155
23. Epilog.....	162

Viața și cariera lui Frank Wisner	168
Fotografii și documente.....	175
Lista de abrevieri	246
Bibliografie.....	248
Index de persoane, instituții și locuri.....	259

1. București – ultimul bal

Modul în care am plecat de la postul precedent, circumstanțele prin care am sosit aici și activitățile care au urmat sunt extraordinare prin comparație cu lucrurile pe care le-am făcut până acum. [...] Muncesc până cad lat și cred că mă achit de o misiune cu totul deosebită. Cel puțin, așa îmi spun superiorii.¹

Frank Wisner

22 decembrie 1944. Se apropia primul Crăciun fără nemți în București, primul Crăciun în care românii înlocuiau îngrijorarea față de război cu cea față de ce urma să aducă pacea mult așteptată.

Trecuseră patru luni de la momentul întoarcerii armelor de partea Aliților și se întrevedea deja spectrul schimbării prezenței naziste cu ocupația sovietică. Există totuși speranța că, odată cu terminarea războiului, americanii nu ar fi permis așa ceva și lucrurile aveau să se așeze pe un alt făgaș, diferit de cel al compromisurilor cotidiene ale războiului – demnitatea păcii.

Bucureștiul, dacă nu țara întreagă, era terenul ciocnirii dintre o lume care începuse să lase loc în suflet promisiunii liniștii și trupele sovietice, dornice să se răzbune pentru suferințele și sacrificiile îndurate în trei ani de război. Rechizițiile erau însoțite deseori de abuzuri, furturi, uneori aveau loc jafuri în plină zi și pe la colțuri se vorbea de violuri. Pentru bucureșteni, care suferiseră în ultimii ani puține privațiuni specifice războiului, această situație era atipică, greu de suportat, mai ales în condițiile în care conflictul părea că intrase în logica ultimelor episoade.

Oamenii erau temători, precauți și îngrijorați. La fel și protipendada bucureșteană, care continua totuși să organizeze reuniuni și petreceri fastuoase, lăsând impresia că situația nu se schimbasese în mod

¹ Arhiva personală a lui Frank G. Wisner II, Scrisoare nr. (A) Frank Wisner către Polly Wisner [România] 6 septembrie 1944.

dramatic. Nu din aroganță sau sfidare pentru suferința din jur, ci pentru că oamenii aveau nevoie să își reconfirme faptul că războiul nu pusese stăpânire pe toată viața lor.

Evident, balurile aveau și o funcționalitate pragmatică – un bun prilej pentru a lega relații noi, încercări de a intra în grațiile noilor stăpâni, oricare ar fi fost aceia, pentru a nu risca să fii învinuit pentru acțiuni din trecut, care puteau fi considerate fasciste sau antisovietice. La unul dintre aceste baluri se pregătea să meargă un bărbat tânăr, înalt, cu privire vioaie, care își aranja cu meticulozitate costumul la două rânduri și încerca, cu puțină briantă, să mascheze un început de chelie. Fără să fi fost neapărat chipeș, emana dârzenie și dezinvoltură, trăsături cizelate prin mult sport și o viață profesională într-o permanentă competiție. Era Frank Wisner și făcea parte din echipa atașată delegației americane din cadrul Comisiei Aliate de Control. În realitate, era ofițer al *Office of Strategic Services* (OSS, Biroul de Servicii Strategice¹).

Spre seară, străzile erau aproape pustii. Liniștea era perturbată doar de refrenle vocilor dogite ale soldaților ruși, și ei veseli sau doar beți, și de chiotele copiilor care, în pofida frigului, refuzau să intre în casă, nepăsători față de vremurile de atunci sau de cele care aveau să vină.

Lumina palidă a felinarelor de pe străzi, reaprinse timid după ani de camuflaj, era spintecată de farurile unei coloane de mașini, cele mai multe Ford 48, dar și sobre Nash Four sau puternice Chevrolet. Membrii misiunilor străine se îndreptau spre balul de la Palatul Bragadiru. Era cea mai potrivită ocazie pentru a continua diverse discuții inițiate la amiază, la Serbarea Pomului de Crăciun de la Regimentul de gardă călare, unde se întâlniseră cu membri ai Guvernului și cei mai importanți oameni ai țării, în frunte cu Regele Mihai I și Regina mamă Elena. Atmosfera fusese destul de reținută, chiar și la gustarea oferită de comandantul Regimentului în saloanele Cazinoului ofițerilor, după spectacolul hipic. Nu era nici locul, nici momentul pentru ca distinșii invitați să forțeze contactarea demnitarilor

¹ OSS a fost primul serviciu de informații externe al SUA. A fost creat prin reorganizarea și extinderea *Office of the Coordinator of Information* (Biroul Coordonatorului de Informații), în iunie 1942. Structura a fost plasată în subordinea *Joint Chiefs of Staff* (JCS, Statul Major Întrunit), dar și-a păstrat autonomia și raporta direct președintelui SUA.

vremii. Doar câteva priviri cu subînțeleș, niște politețuri, pentru un dialog mai puțin expus.

Alaiul de cai putere șerpua pe șoseaua ce venea dinspre Cetatea Domnească, trecea Podul de Piatră și ajungea până la intersecția cu Podul Calicilor, după care accelera pentru a urca drumul în pantă ce tăia cartierul Antim. Creație a negustorilor veniți în proximitatea boierilor așezați aici la sfârșitul secolului al XVII-lea, conglomeratul de case îngrijite și aliniate la șosea intrase deja în atmosfera sărbătorilor, cu brazii din grădini împodobiți cu ghirlande. Obloanele magazinelor de la parter erau trase, iar familiile petreceau în liniște seara în jurul radioului, la etaj. Din loc în loc, apăreau clădiri impozante, mici palate ale protipendadei bucureștene, dar până departe, spre mahala, cartierul aparținea muncitorilor de la fabrica de bere din apropiere și meșteșugarilor, din tată în fiu, care țineau viu orașul. Deși modeste, casele lor erau cochete, iar primăvara curțile erau învăluite de verdeață și flori. După ce treceai de Liceul de fete „Domnița Ileana“ și lăsați în stânga Mitropolia, se ivea o clădire uriașă scaldată în lumină, nu întâmplător botezată „Colosul“, mărețul Palat Bragadiru, proprietate a unui om simplu, care s-a ridicat prin munca de o viață, Dumitru Marinescu Bragadiru, magnat al industriei locale de bere.

În acea seară, moștenitorul și continuatorul afacerii, Dumitru Bragadiru, într-un palton de astrahan, își aștepta oaspeții. Rând pe rând, portierele mașinilor se deschideau și perechi elegante și bărbați în uniforme militare se revărsau în interior, grăbiți de gerul de afară și de pofta de a petrece. Sala de bal avea darul de a-i impresiona pe cei care o vedeau pentru prima dată. Clădirea reunea, într-un fel fericit, un ansamblu decorativ bogat, folosit armonios la compoziția fațadei, a cupolei care domina zona, precum și a interioarelor, ce reflectau apetența românilor pentru standardele arhitecturale franceze care au dominat începutul secolului al XX-lea. Scările în spirală, cu stucaturi, statui inserate în fațadă, oglinzi venețiene și balcoane arătau că stilul *Art Nouveau* al acestui palat trecuse prin filtrul unui arhitect austriac.

Spectacolul începea încă de la intrare, unde cuplurile se îndreptau spre garderobă și, în locul blănurilor naturale, se dezvăluia o explozie

de culori, dantele, pene și paiete. Ringul de dans a devenit repede neîncăpător. Sobrietatea fracurilor și a uniformelor era înveselită de umerii goi ai frumuseților orașului, care răsăreau din rochiile îndrăzneț croite cu spatele gol. Printre doamnele mai conservatoare, coafate cu bucle prinse în agrafe, străluceau multe tinere cu părul lung, revenit la modă. Grupurile create *ad-hoc* înălțau un murmur grav, însoțit de râsete cristaline. Gazda reuși să facă liniște cu un clopoțel improvizat dintr-o linguriță și un pahar de cristal, mulțumi din nou oaspeților din țările aliate pentru că salvaseră țara de naziști și toastă pentru victorie. Petrecerea era deschisă. Superba sală de bal începea să răsune în ritmurile alerte de jazz, foxtrot și charleston. Personajele locale mai importante, atașaii militari de rang înalt începeau să se grupeze aparent întâmplător, în timp ce domnișoarele și tinerii ce le însoțeau se dezlănțuiau în ritmuri de dans. Chelnerii nu mai știau cum să ferească uriașele tăvi cu pahare de șampanie pe care le țineau deasupra capului. Dacă vremurile nu ar fi fost atât de tulburi, dacă orașul nu ar fi fost invadat de soldați ruși și dacă înăuntru s-ar fi simțit mirosul de opium, ar fi fost ca și cum *les années folles*¹ s-ar fi întors.

Printre pușinii care nu intraseră în atmosferă era Frank Wisner. Blazarea din acea seară nu îi stătea în fire. Era genul de om mereu în centrul atenției prin optimismul și energia pe care le degaja, cât și prin calmul care inspira încredere celor din jur. Tocmai își depusese cererea de retragere din postul de la București, după ce, în numai patru luni, cu entuziasmul care îl caracteriza, reușise să creeze în România o rețea de spionaj perfect funcțională. Acum rememora, preocupat, firul prea multor evenimente condensate în prea puține zile. A fost necesar să ia totul de la zero, de la găsirea unui sediu și procurarea de alimente până la organizarea rețelei de agenți, punerea la punct a canalelor de comunicație, a obiectivelor și a procedurilor de lucru, construirea și menținerea legendei Unității OSS, dar și legendele individuale ale angajaților sau colaboratorilor.

La câteva zile după ce România întorsese armele împotriva Germaniei naziste, Frank Wisner, la post în Egipt, îi propusese șefului OSS Cairo, colonelul John Toulmin, să-i permită să deschidă un cap de pod al *intelligence*-ului american chiar lângă liniile Frontului

¹ Perioada anilor '20 de până la Marea Criză Economică, marcați de creștere economică puternică, reflectată într-o efervescență a vieții sociale.

de Est, de unde putea înțelege mai bine evoluția confruntărilor cu *Wehrmacht*-ul, dar și potențialul militar al URSS și intențiile sale politice privind Europa de Sud-Est.

Numit conducătorul Unității mixte americane de la București, înarmat doar cu o stație radio și o schemă a frecvențelor necesare pentru luarea contactului cu baza de la Istanbul, Wisner și echipa sa și-au început hotărât misiunea, rezultatele neîntârziind să apară: au fost stabilite legături cu Casa Regală și persoane-cheie din guvern, s-au recuperat tone de documente germane, au întărit legăturile cu britanicii de la *Special Operations Executive* (SOE, Serviciul pentru Operațiuni Speciale)¹ și au urmărit mișcările agenților ruși.

Apăruse între timp o problemă, ale cărei cauze nu erau înțelese de Wisner. Spionarea aliatului rus intra în contradicție cu preocuparea Washingtonului de a nu crea tensiuni în relația cu Moscova. În 1943, președintele Franklin D. Roosevelt a suspendat culegerea de informații cu privire la sovietici, o decizie despre care Wisner credea că se baza pe o evaluare greșită a „bunei credințe“ a acestora. „Era o eroare strategică insistența conducerii SUA de a lăsa complet garda jos în pofida realității din teren, meticolos și obiectiv creionată de rapoarte ale ofițerilor de informații din Europa. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Casa Albă a urmat o politică de acomodare cu Moscova. Franklin D. Roosevelt era convins că trebuie încurajată o relație bazată pe încredere între URSS și SUA, care să asigure câștigarea conflagrației militare. Roosevelt avea ca obiectiv și atragerea Moscovei într-o organizație mondială postbelică, deoarece considera că prezența sovietică într-o asemenea construcție reprezenta o garanție a păstrării echilibrului geopolitic.

Perspectiva idealistă a *establishment*-ului american se transfera, firesc, și în luările de poziție ale reprezentanților diplomați sau militari ai SUA. Walter C. Langsam, unul dintre șefii *Secret Intelligence* de la Washington, biroul în care activa Wisner, îl întrebase mirat pe

¹ Serviciu britanic de informații, care a funcționat doar în perioada 1940–1946, fiind însărcinat cu derularea unor operațiuni de spionaj și sabotaj împotriva statelor Axei, cu recunoașterea în zonele ocupate din Europa și cu sprijinirea mișcărilor de Rezistență.

generalul William Donovan¹, directorul OSS, dacă a avut cumva loc o schimbare de accent dinspre Germania spre URSS. După dispariția lui Roosevelt, noul președinte Harry Truman, un anticomunist convins, avea să adopte o viziune radical diferită de cea a predecesorului său, aceea de a decide să lupte împotriva politicii expansioniste a URSS.

Pe aceste nisipuri mișcătoare ale poziționărilor geopolitice, Bucureștiul pe care l-a cunoscut Wisner era înțesat de „diplomați“, „atașați“, „correspondenți de război“, „afaceriști“ care, de fapt, construiau tranșeele spionajului într-unul dintre punctele strategice ale Europei. Mișcându-se între atâtea păienjenisuri de comunicare, Frank Wisner a înțeles destul de repede că Marea Britanie încă mai spera să-și recapete influența tradițională în Balcani, că URSS nu concepea existența unei alte puteri acolo unde se afla Armata Roșie și că SUA era circumspectă, dar încă suficient de naivă pentru a avea încredere în URSS.

În pofida avântului inițial, parcă dintr-odată, spațiul de mișcare al lui Wisner devenea tot mai strâmt și simțea că nu mai erau foarte multe de făcut. Putea să accepte nevoia de diplomatie în raporturile cu rușii, dar nu putea să rămână nepăsător în fața abuzurilor îndurate de populația locală și a încălcării Convenției de Armistițiu dintre România și Națiunile Unite. Gestul directorului OSS, William Donovan, de a-i trimite generalului-locotenent Pavel Mihailovici Fitin, șeful primului directorat al NKGB², lista cu personalul OSS din Bulgaria și România, nu i s-a părut lui Wisner cel mai înțelept lucru.

¹ William J. „Wild Bill“ Donovan (1883–1959) a fost decorat atât de SUA, cât și de Franța datorită acțiunilor sale din timpul Primului Război Mondial. Ca urmare a expertizei sale în politica externă și în domeniul militar, a fost numit de președintele Franklin D. Roosevelt la conducerea *Office of the Coordinator of Information* și, după restructurarea acestuia, la cea a OSS. După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, s-a întors la viața civilă. Deși nu a făcut niciodată parte din structurile postbelice de informații, se poate considera că a influențat sistemul american de *intelligence* prin intermediul veteranilor din OSS pe care i-a format și care au ajuns oficiali de rang înalt în CIA.

² În 1943, GUGB (Direcția Principală a Securității Statului) s-a desprins din NKVD (Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne), devenind NKGB (Comisariatul Poporului pentru Securitatea Statului).

Timpul avea să demonstreze că, din păcate, flerul lui de ofițer de informații nu l-a înșelat.

Cu siguranță că starea de nemulțumire a lui Wisner față de situația din România era cauzată și de una dintre discuțiile purtate cu Regele Mihai în împrejurimile Castelului Peleş. Wisner era frustrat că tânărul rege intuia perfect încotro merg lucrurile și că trebuia făcut un gest de anvergură pentru a împiedica acapararea României de către comuniști, în timp ce Washingtonul parcă nu avea altă grijă decât aceea de a nu-i supăra pe ruși. Regele îi relata că reprezentanții sovietici erau nesinceri în ceea ce privea soluționarea situației din România. Întrețineau dezorganizarea administrativă din Transilvania și Moldova, interveneau în activitatea forțelor militare și a autorităților centrale și aplicau Convenția de Armistițiu în mod arbitrar. Monarhul s-a arătat convins că acțiunile reprezentanților URSS nu erau rezultatul confuziei birocratice sau al necesităților militare, ci parte a unui plan bine gândit de a cauza, în condițiile apariției haosului general și ale prăbușirii economiei naționale, neîndeplinirea prevederilor Convenției și dezmembrarea țării.

Regele Mihai îl rugase pe Frank Wisner ca, înaintea plecării sale din țară, să-l viziteze pentru a-i înmâna o scrisoare pe care s-o prezinte la Washington unui oficial de rang înalt. Ofițerul american nu putea să nu constate cu tristețe că Regele României era izolat și tot ce putea face era să transmită puterilor occidentale încă un memoriu, de data aceasta prin intermediul unuia dintre puținii reprezentanți străini la București în care mai avea încredere.

În sala de bal, nimeni nu părea dispus să lase impresia că-i pasă de politică, de confruntări armate sau de jocurile de culise ale marilor puteri. Lumea dansa, flirta, se distra. Sau, cel puțin, acestea erau aparențele. În centrul atenției era soția lui Dumitru Bragadiru, prințesa Alexandra Caradja, cunoscută sub numele de Tanda, care trecea de la un grup la altul, ca o gazdă bună, asigurându-se că totul era în regulă. Prezența sa, elegantă și seducătoare, nu putea fi ignorată. Și, drept vorbind, nici Tanda nu rămânea rece în prezența unui ofițer străin.

Wisner făcuse cunoștință cu mama ei încă din primele zile ale venirii sale în România, când dăduse o mână de ajutor la evacuarea

ultimilor prizonieri de război. Așteptările sale fuseseră sumbre, iar inima îi era strânsă în fața felului în care-i va găsi pe camarazii săi căzuți în mâna inamicului. Nu mică i-a fost mirarea să-i vadă cu un tonus bun și simțul umorului nealterat, dovezi că românii i-au tratat bine. Acest miracol se datora în primul rând curajului autorităților române, care nu-i predaseră nemților, dar și prințesei Ecaterina Caradja, pe care prizonierii americani o numeau „îngerul din Ploiești”¹.

Multe priviri erau ațintite asupra grupului din care făcea parte Wisner. Acesta ciocnea un pahar de șampanie cu Mihail Racoviță, ministrul de război, generalul Constantin Sănătescu, Burton Berry și Roy Melbourne, consilier diplomatic aflat în subordinea sa, contraamiralul rus Pavlov Bogdanenco, de la Comisia Aliată de Control, și generalul Timofiev. Căpitanii Michael Rabwan și Shelby Thomas, ofițeri ai Misiunii militare americane, asistau, puțin retrași.

Cum discuția privitoare la evoluțiile de pe Frontul de Est nu era foarte antrenantă, Wisner s-a apropiat discret de Imperio Mateescu, avocat de profesie și șeful Serviciului de Presă din cadrul Misiunii militare americane. Acesta acționa sub numele de cod *Pellagra* și era socotit unul dintre cei mai de încredere și capabili agenți ai serviciilor de informații american și britanic. Trecea cu ușurință de la culegerea de informații din domeniul economic la cele de ordin politic și militar. În zona mai ferită a unor coloane, Wisner l-a zărit pe *Tonsillitis*. În spatele pseudonimului se ascundea Teodor Manicatide, care lucra la Secția a II-a a Marelui Stat Major. Manicatide nu avea niciun fel de rezerve în a oferi, deopotrivă, informații despre manevrele forțelor românești și operațiunile militare sovietice de pe front. În capătul celălalt al sălii se aflau Traian Borcescu, fostul șef al Secției Contrainformații al Serviciului Special de Informații (SSI), Robert Bishop, șeful ramurii X-2 (*Counter-Espionage*²) și Louis E. Madison, din cadrul OSS. Ofițerii misiunii britanice Wharry, Greer și Porter, precum și generalul rus Iacoblev se întrețineau amuzați cu Tanda. Numai Pierre Saret, consilier de legăție al Guvernului provizoriu al Franței, și contele de Lagarde păreau destul de stingheri. Cândva

¹ Vezi Richard W. Britt, *The Princess and the P.O.W.: The True Story of Princess Catherine Caradja and Richard Britt*, Comfort, Gabriel Publishing, 1988.

² Ramura de Contraspionaj, redenumită, în 1943, *Counter-Intelligence* (Contrainformații).

admirați de români, francezii nu mai trezeau același interes, luminile rampei îndreptându-se spre americani și englezi, eroii războiului și singurii salvatori posibili ai României.

Petrecerea a continuat până târziu în noapte cu și mai multă bună dispoziție. Curgeau râuri de șampanie, grupulețele se făceau și se desfăceau, iar dansurile se succedau sfidând apropierea dimineții.

Mulți dintre demnitarii și ofițerii români prezenți la ultimul bal de la Palatul Bragadiru aveau să fie acuzați de spionaj, trădare, sabotaj și urmau să moară torturați în anchete sau bolnavi, după ani grei în temnițe sordide.

2. Magnolia State

Dacă găsești un drum fără obstacole, probabil că drumul acela nu duce nicăieri.

John Fitzgerald Kennedy

Frank Gardiner Wisner s-a născut în 1909, într-o casă mare, elegantă, aflată la nr. 726 pe 5th Avenue, în orașelul Laurel din statul Mississippi, alintat *Magnolia State* de către localnici. George Wisner și Mary Jeannette Gardiner s-au bucurat de nașterea sa, cu atât mai mult cu cât se simțeau împliniți având o fată și un băiat¹.

Era una dintre acele veri sufocante, care păreau la fel de lungi ca fluviul ce străbătea neobosit ținutul. Probabil că, în afară de nobilele magnolii care se puteau zări în curți, în parcuri ori pe marginea drumurilor, doar cei născuți și creșcuți aici puteau să se bucure de picăturile de soare topit ce pluteau în aer. Nu-i de mirare că, mai târziu, în timpul războiului, Wisner va suporta cu naturalețe canicula arzătoare din nordul Africii care le slăbea camarazilor agerimea minții și le chinuia trupurile. Mica așezare, apărută de nicăieri odată cu înființarea căii ferate *New Orleans & Northeastern*, avea să fie transformată de familia extinsă a lui Wisner, Gardiner–Eastman–Rogers, dintr-o așezare forestieră mică într-un oraș modern, cu oameni harnici și mândri.

Compania Eastman–Gardiner a fost fondată în 1891, în conducerea sa aflându-se Silas Wright Gardiner, ca trezorier, fratele acestuia, George Schuyler Gardiner, ca președinte, și vărul lor, Lauren Chase Eastman, ca vicepreședinte. În primii ani, activitatea companiei a constat în repararea gaterului, dotarea acestuia cu cele mai noi tehnologii și angajarea unor specialiști din Vestul mijlociu și din nord-est.

¹ Frank Wisner a mai avut încă trei frați, însă doar el și sora sa mai mare, Elizabeth, au supraviețuit peste vârsta de un an.

Cu perseverență și multă trudă, afacerea s-a dezvoltat. Compania a ajuns în câțiva ani să-și construiască propria cale ferată, *Laurel & Northeastern*, pentru a face legătura cu punctele de lucru din inima pădurii. În 1905, Eastman–Gardiner era una dintre cele mai prospere afaceri din Mississippi, cu peste 1 000 de angajați și o multitudine de industrii adiacente.

Tatăl lui Frank Wisner, Frank George, a intrat în afacere ca partener. Și-a pus la bătaie toate economiile, precum și dota soției. Poziția lui s-a consolidat treptat, ajungând la un moment dat chiar președintele *National Lumber Manufacturers Association* (Asociația națională a tăietorilor de lemne), o importantă structură de *lobby* din industrie. Pe măsură ce s-a extins terenul de exploatare, a crescut și numărul muncitorilor, iar Lauren Chase Eastman și Catherine Larison Marshall Gardiner, soția lui George Schuyler Gardiner, au decis să construiască un oraș modern pentru aceștia, familia Gardiner–Eastman–Rogers cumpărând suprafețe tot mai mari de teren în zonă.

Lauren Chase Eastman a conceput cu migală planurile urbanistice într-o simetrie naturală ce radia de la traseul căii ferate, delimitând o zonă rezidențială cu bulevarde largi, flancate de pomi răcoroși, străzi comerciale pe direcțiile nord-sud și est-vest, respectiv nord-est și sud-vest, după modelul clasic american. A desenat comunitatea după cum era ierarhia vremii. A așezat casele familiilor de-a lungul bulevardelor în funcție de poziția în companie: două rezerve muncitorilor, două pentru funcționarii medii, două pentru comercianți, întreprinzători și persoane cu funcții de conducere. În locurile potrivite, Eastman a așezat școli, biserici, muzee, parcuri, o bancă și un teren de golf. Bineînțeles, în centrul micului univers a poziționat sediul companiei, o construcție-simbol pentru oraș, pentru care a ales ca model palatul cardinalului italian Alessandro Farnese din Caprarola.

Familia în care a venit pe lume Frank Wisner nu era numai cea mai bogată și mai influentă din Laurel, ci însuși sufletul comunității pe care o crease, al cărei chip nu semăna deloc cu cel al statului Mississippi, chinuit de Ku Klux Klan. După standardele vremii, modul în care liderii Companiei Eastman–Gardiner își tratau angajații putea fi descris ca avangardist. Au construit case pentru muncitori, au realizat un sistem de bonusuri pentru performanță și vechime și au introdus programul de lucru de 10 ore, politici ce aveau să fie ulterior legiferate.